

Архитектонски факултет Универзитета у Београду
наставник: в.проф. мр Милан Вујовић
година студија: 1. семестар ОАСА и ИАСА 2016/2017
ЕСПБ: 8

АРХИТЕКТОНСКО ПРОЈЕКТОВАЊЕ

Термини одржавања наставе

Теоријска настава_предавања / амфитеатар АФ : уторак 10:15_12:00

Практична настава_вежбе / сале АФ : уторак 12:15_16:00

Термини одржавања колоквијума и завршног испита

Први колоквијум 7. недеља / 01.11.2016.

Други колоквијум 13. недеља / 13.12.2016.

Завршни испит у складу са испитним роком

Наставник / мр Милан Вујовић, в. проф. руководилац студијске целине и предмета

Број кабинета 237

е_mail : arhitektonsko.projektovanje@gmail.com

Координатор на предмету / др Ксенија Пантовић, асистент

е_mail : ksenija.pantovic@arh.bg.ac.rs

Сарадници у настави / асистенти и спољни сарадници (број сале)

асс. Ивана Јевремовић (217), асс. Ана Зорић (218), асс. Бојана Јерковић (219), асс. Драгана Ћирић (220), асс. др Милена Грбић (221), асс. Мила Мојсиловић (222), асс. Никола Милановић (223) сар. Наташа Јанковић (224), асс. Далиа Дуканац (226), асс. Маја Драгишић (227), асс. Владан Стевовић (228), асс. Јелена Богосављевић (230), асс. Снежана Веснић (235). асс. Немања Кордић (301)

Циљеви и приступ настави

Основни циљеви рада се односе на разумевање улоге архитекте у стваралачким процесима (од идеје, до реализације), везаним за просторну и програмску артикулацију архитектонског пројекта Идеја је: развити логику о арх. пројектовању као следу креативних активности који има тачно одређен циљ: формирање функционалног, употребљивог и естетски уређеног простора.

Кроз израду концептуалних скица, модела и макета, анализу и дискусију поступака и елемената пројекта, студенти се уводе у сложени свет архитектуре и доводе у ситуацију да самостално и одговорно доносе одлуке у току процеса пројектовања и да на тај начин стичу самопоуздање. Истраживање које се спроводи у два сегмента задатка, који се воде паралелно са архитектонским пројектом (анализа и димензионисање), треба да послужи као упориште за методолошки приступ пројектовању који је базиран на искуствима прошлости, типолошким моделима и изучавању пројектантских традиција, али и да буде експерименталан и отворен ка новим технолошким и креативним методама, концептима и стремљењима.

У току предавања која прате и допуњују рад на пројекту, студентима се објашњавају и презентују различити процеси и појмови у архитектонском пројектовању: од архитектонске композиције, типологије, појмова форме и функције па до различитих аспеката који се уграђују у архитектонски концепт: од објективних-контекстуалних до субјективних, интуитивних и креативних.

Метод извођења наставе

Теоријски: предавања + Практични: рад на пројекту + истраживачки део, анализе и димензионисање

Студијска правила

Предмет води један наставник са више сарадника (асистената) у зависности од броја формираних студија, као и са старијим студентима волонтерима. План рада на предмету одређује наставник. Најмање 30п, а највише 70п предвиђен је за оцењивање током 15 радних недеља у школи

Структура задатка

Семестрални задатак се састоји из три сегмента који се раде од прве до петнаесте недеље семестра:

- 1. АРХИТЕКТОНСКИ ПРОЈЕКАТ**
- 2. АРХИТЕКТОНСКА АНАЛИЗА (ИСТРАЖИВАЊЕ)**
- 3. ДИМЕНЗИОНИСАЊЕ ЕЛЕМЕНАТА**

Задаци су међусобно повезани и прожети са идејом да се успостави корелација између учења и практичног рада и студентима омогући да прихвате процес архитектонског пројектовања као комплексну и вишезначну активност чији крајњи резултат подједнако зависи од великог броја објективних и субјективних утицајних фактора. Архитектонско пројектовање се у процесу наставе открива и образлаже као скуп мултидисциплинарних поступака који су у функцији једног увек јасног циља а то је стварања употребљивог, функционалног, промишљеног и естетски уређеног просторног окружења које је у служби здравог и одрживог суживота човека и природе.

Сваки од три сегмента задатка се поступно разрађује. Посебан акценат се ставља на методолошке приступе који афирмишу креативно и одговорно размишљање и деловање студената у току стицања основних пројектантских знања. Отвореност и транспарентност поступака као и стална ревизија,

корекција и унапређивање архитектонског пројекта су задаци који се постављају пред студенте. Један од циљева задатка је да се већ на самом почетку изучавања архитектонског пројектовања тачно дефинишу и трасирају правци будућег развоја, образовања и напредовања у струци и науци у области коју предмет покрива.

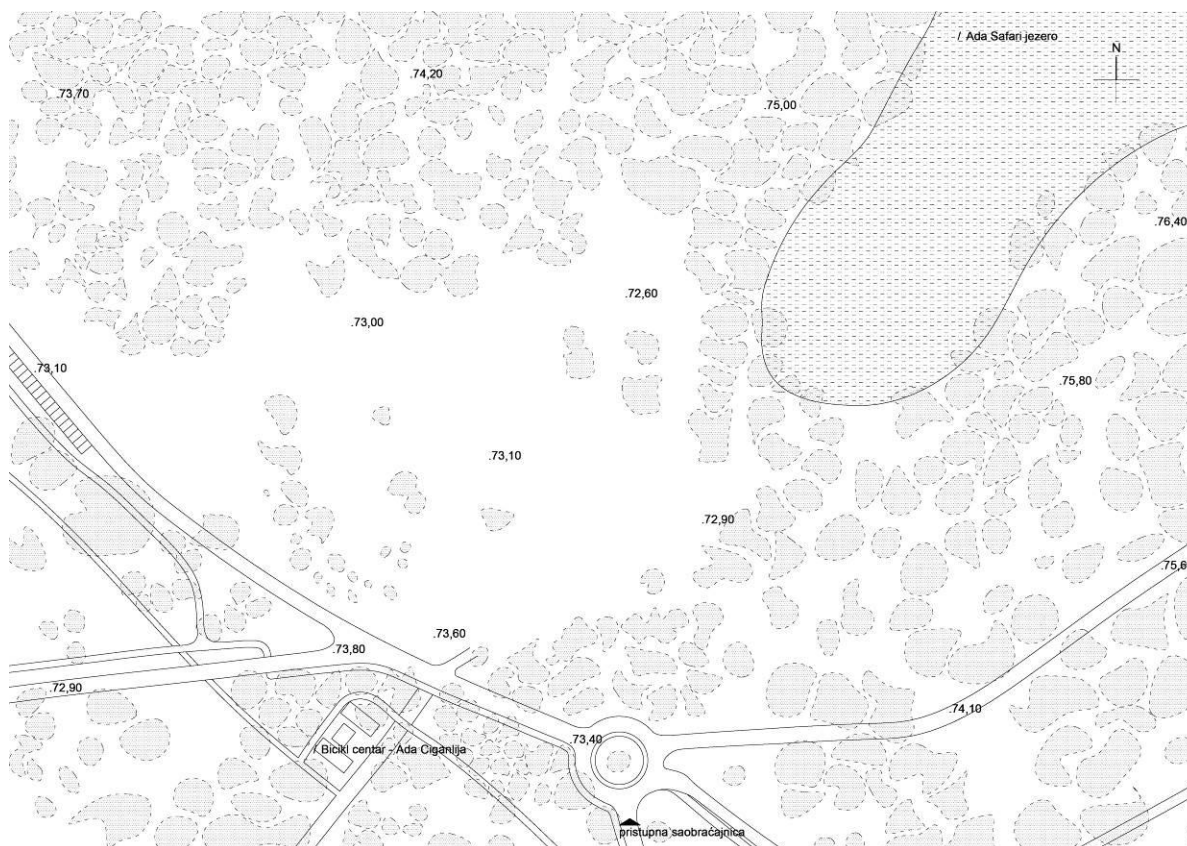
Кроз рад на пројекту студенти се упознају са основним материјалним елементима архитектуре. Такође акценат се ставља на изучавање поступака и појмова који чине језик архитектуре, од инспирације и идеје, преко разраде и провере, па све до графичког и изражајног аспекта архитектонског пројекта. Циљ задатка је и стварање представе код студената о знању и сазнању као важним појмовима у контексту пројектантског образовања, чијом афирмацијом се стиче база која је основ за различите интелектуалне, духовне и креативне поступке које архитектонско пројектовање као синтезна активност подразумева.

задатак 01_АРХИТЕКТОНСКИ ПРОЈЕКАТ_70 поена

СТУДЕНТСКИ КАМП_Архитектонски пројекат смештајног комплекса за студенте на Ади Циганлији, ужа зона Ада „Сафари“

Локација:

Шири просторни оквир задатка налази се на територији општине Чукарица, на Ади Циганлији, познатом речном полуострву на Сави у Београду. У односу на структуру града, позиција локације је измештена изван централне градске зоне, ближе ободим деловима града. Ужи просторни оквир односи се на Аду „Сафари“, природно језеро на Ади Циганлији. Избор уже локације на основу којег је и постављен пројектни задатак, доминантно је под утицајем неколико важних фактора као што су: изразито природно окружење унутар изграђене градске средине, тангентна позиција воде, доминантно високо растиње, шума, ливада, плажа у непосредном окружењу. Крајње дефинисање уже локације остављено је студентима да га развију паралелно са програмским оквиром задатка. Полазећи од чињенице да се студенти први пут сусрећу са једним пројектантским задатком, јасно је да ће резумевање контекста и његовог карактера, као и критичко сагледавање локације са свим својим погодностима и ограничењима бити кључно приликом заузимања става и дефинисања архитектонско-урбанистичког концепта.

Пројектни задатак:

Тема задатка је пројектовање малог студентског кампа на Ади Циганлији намењеног привременом боравку студената, предвиђеног трајања до 30 дана. Један од основних задатака студената биће да, кроз дубље тумачење теме, дефинишу ужи тематски оквир, односно да формулишу смернице могућих намена (летњи, спортски, ловачки, научни...). Камп је потребно пројектовати за 20 студената, 10 мушког и 10 женског пола и до 4 предавача или организатора.

Задатком је предвиђено да се камп састоји из три тематске (програмске) целине:

1. **БОРАВАК** (становање)

У оквиру ове целине неопходно је предвидети смештајни део капацитета десет двокреветних соба са купатилима за студенте, као и смештај за четири једнокреветне собе за предаваче или организаторе, у којима се одвијају активности ноћног и дневног одмора, одржавања хигијене и учења. Смештајне јединице могу имати терасу или лођу са непосредним контактом према тлу. Значајан део задатка подразумева да студенти детаљно проуче различите начине груписања смештајних јединица у оквиру целине кампа као и да размотре њихове могуће позиције у односу на топографију и морфологију локалитета (кућа, сојеница, кућица на дрвету, понтон, сплав, земуница...) Могуће је пројектовати различите начине организације смештајног дела: појединачно, веће групе, или комбинације, при том да се капацитет креће у односу на број корисника. Независно у односу на начин груписања, потребно је за сваког корисника пројектовати простор који укључује потребне садржаје и то: кревет, радни сто са столицом, гардеробни плакар, полуфотељу, санитарни чвор са потребно опремом и намештајем (туш кабина (када алтернативно), WC шоља, умиваоник).

Простор намењен боравку студената подразумева и заједничке просторије за смештај и боравак, као што су: дневни боравак са намештајем (ниско седење) за 24 корисника, трпезарија са 24 места за обедовање, кухиња, стандардна стамбена (једноредна или дворедна) са пултом, тераса са директном везом према тлу са удобним седењем за 10 до 20 корисника и заштитом од атмосферских утицаја (осунчање, киша, снег) као што су стреха, сунцобрани и сл.

2. **РАД** (учење)

У оквиру ове целине потребно је пројектовати једну или две учионице са по двадесет радних места која се састоје од радног стола са рачунаром и столице, као и места за предавача са пројектором и таблом. Такође, опционо, пројектовати сликарски атеље са двадесет места са штафелајем и столицом, као и место за наставника, модел и опрему.

У склопу радног дела предвидети заједнички тоалет, посебно мушки и женски са по две кабине (писоар), предпростором са умиваоницима и оставом за одржавање.

3. **ОДМОР** (забава, рекреација, дружење)

Могуће је пројектовати:

- амфитеатар тј. гледалиште са бином на отвореном које се може користити за предавања, пројекције, приредбе и презентације, капацитета 20-30 места за седење.
- терен за баскет (стони тенис, кликери и сл.)
- простор за одмор (клупе, лежаљке, lazy bag зона, ливада, скакаоница, плажа...)
- понтон, вез за чамац

Спољно уређење:

Камп је потребно уредити партерно уз примену зелених и поплочаних површина, клупа и светиљки. Предвидети пешачке стазе као везе различитих функционалних целина унутар кампа и као приступне путеве.

Саобраћајне површине:

У склопу пројекта предвидети бицикличичку стазу, трим стазу у простор за вежбање у природи. Камп повезати са постојећом саобраћајницом (кружни ток на Ади Циганлији) и предвидети пет паркинг места на улазу у камп.

Безбедност и приступачност:

Предвидети прикладну ограду око кампа са позиционираним и пројектованим улазима за пешаке и возила (по потреби)

ЗАКЉУЧАК И НАПОМЕНА

Задатак се ради читавог семестра и омогућава све аспекте архитектонског и урбанистичког пројектовања. У том смислу, афирмише се и поступност у сложености, од микро амбијента, па до сложенијег плана. У односу на анализиран контекст, као и креирани „сценарио“, форма следи логику догађаја. Акценат је на упознавању са функционалним и просторним везама различитих група просторија, пројектовање тих веза, кроз одвајање, предвиђање, или укључивање. Посебну пажњу је потребно посветити континуираној антрополошкој артикулацији, односно инсистирање на „МЕРИ“ као корективу свих пројектантских поступака.

Садржај елабората

Урбанистичко-архитектонски пројекат комплекса, (Р 1:500- 1:250)

Ситуациони план, Р 1:500

Ситуациони пресеци и изгледи, Р 1:500

Просторне атмосфере и амбијенти (објекат у окружењу)

Макета ситуације, Р 1:500

Архитектонско решење групације (Р 1:200- 1:100)

Основе, Пресеци, Изгледи, Р 1:100 (Р 1:200)

Просторне атмосфере и амбијенти (споља-унутра)

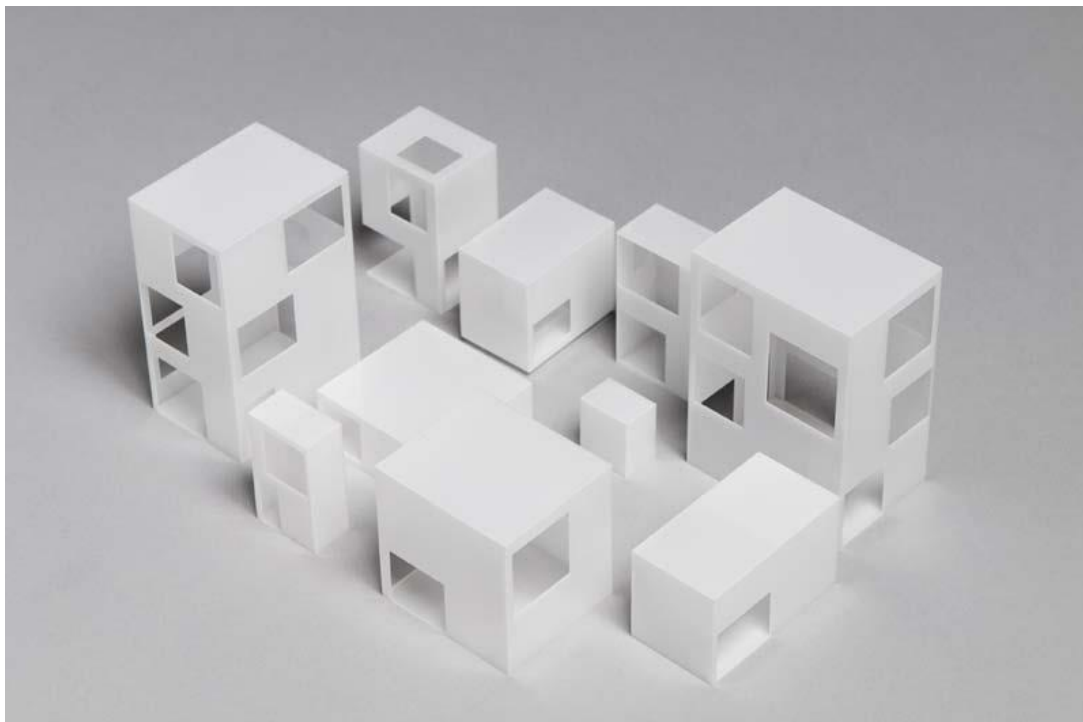
Макета архитектонског решења, Р 1:200 (Р 1:100)

Архитектонски пројекат стамбене јединице, Р 1:50

Основе, Пресеци, Изгледи, Р 1:50

Просторне атмосфере и амбијенти (унутра-споља)

Макета јединице са намештајем, Р 1:50

задатак 02_ДИМЕНЗИОНИСАЊЕ ЕЛЕМЕНАТА „СЕЛФИ“_15 поена

Студенти кроз фотографисање различитих свакодневних ситуација према задатој теми истражују просторне односе од микро до макро размере. Израда *селфија* праћена је димензионалном анализом кроз цртеж ради се током свих 15 недеља. Аналогно развоју пројекта студенти вежбају да препознају, маркирају и интерпретирају различите просторне ситуације, са циљем да савладају димензије просторних елемената и да кроз димензионисање развијају осећај, рутине и пројектантске технике.

Начин рада: група од два студента

Сваке недеље, студент доноси „селфи“, односно, своју фотографију у некој од задатих ситуација. Уз фотографију се предаје ручно цртани цртеж, нацртан са димензионисаним елементима са фотографије, у пригодној размери, од 1:5, па до 1:200. Такође, у односу на тему, потребно је приложити и просторни приказ (аксонометрију, перспективу) са циљем да се прецизно, у размери димензионишу сви елементи у простору. Инсистира се на систематичности, графици, ликовном изразу, аналитици, тачности, самосталности.

Садржај елабората

Сви прилози односно свих 15 тема се обједињују у једну свеску А3 формата која се презентује на испиту, што чини 15 поена .

задатак 03_АРХИТЕКТОНСКЕ АНАЛИЗЕ (ИСТРАЖИВАЊЕ)_15 ПОЕНА

Током израде пројекта свих 15 недеља студенти раде архитектонске анализе које им директно помажу у развоју одређене фазе пројекта. Процес пројектовања праћен је истраживањем кроз низ архитектонских анализа које се синтетишу током процеса кроз дијаграм, цртеж, модел, филм или други медијум. **Анализира се: контекст (физички, економски, друштвени, креативни) локација, морфологија, оријентација, топологија, типологија, литература, итд. Потребно је спроводити и компаративну анализу, кроз поређење или усклађивање феномена који се истражују.**

Истраживање кроз серију разноврсних архитектонских анализа има за циљ да развије креативна, концептуална и логичка мишљења, али и аналитичке вештине студента у савладавању архитектонских проблема у свеобухватном смислу. Кроз паралелне, практичне и теоријске вежбе, студенти се упознају са архитектонским елементима, експериментишу са њиховом употребом и постављањем у различите контексте, док се употребом литературе негује апстрактно и критичко размишљање. Студенти се вежбају да разумеју пројектантски проблем, формулишу задатак, и посебно да истраживања и добијене резултате примене и уграде у своје пројекте. Фокусирајући се на критичко уочавање, логичко размишљање, аналитичност метода и експериментисање са обликом, основна намера истраживачког и

аналитичког дела задатка је да развије: разумевање простора и просторно-временских услова, вештине генерисања *сценарија* и *догађаја*, са циљем да се развија апстрактни мисаони систем који омогућава „појаву“ архитектонског објекта и афирмацију његовог комплексног значења. Рад на архитектонским анализама је самосталан и студенти га раде код куће. На свако вежбање студенти доносе анализе (према терминском плану и задатку) које су неопходан материјал за рад на вежбама.

Садржај елабората

Завршни елаборат презентује се у јединственој свесци А3 формата, са комплетним материјалом рада код куће и рада на вежбама као и са фотографијама свих радних макета током семестра .

Термински план извођења наставе				
нед.	ПРЕДАВАЊЕ	ВЕЖБЕ	Задатак за наредни час	
01	УВОД 20.09.2016. 2 часа (објашњење задатка методологија, циљеви)	АНАЛИЗА ТЕМЕ И ПРИСТУПА ЗАДАТКУ Посета и истраживање локације и контекста.	01_АРХИТЕКТОНСКЕ АНАЛИЗЕ: КОЛАЖ: Анализа локације (природни услови, морфологија, типологија, ружа ветрова, осунчање, изохипсе, оријентација, микро-макро, боја, звук...)	01_СЕЛФИ: ЈА (моје антрополошке мере)
02	АРХИТЕКТУРА 27.09.2016. 2 часа (појам, значење, развој, исходишта)	О ЛОКАЦИЈИ Презентација припремљених анализа уз објашњење елемената постојећег стања (макро и микро целине, размера, оријентација, покренутост терена, приступи, визууре, однос изграђено-неизграђено...)	02_АРХИТЕКТОНСКЕ АНАЛИЗЕ: ФИЛМ: у трајању до 45 секунди који представља прву апстракцију задатка – студент на основу претходно урађених анализа, у односу на постављени задатак, производи филм као увод у специфичну тематизацију задатка	02_СЕЛФИ: Човек у групи (различите активности у групи, више корисника) * понети прибор за цртање и скицирање
03	ЧОВЕК И ПРОСТОР 04.10.2016. 2 часа	ШТА ЈЕ ТЕМА? Презентација припремљених филмова. Дискусија и постављање тема пројекта. Рад на	03_АРХИТЕКТОНСКЕ АНАЛИЗЕ: ТЕРЕН И ТЕРИТОРИЈА: истраживање микро-макро локације,	03_СЕЛФИ: Човек и улица (тротоар, коловоз, бициклистичка

	(антрополошке мере, пропорција, димензија, човекомерност)	првим скицама концепта.	конфигурације и фокуса, израда макете: материјализација пејзажа	стаза, паркинг место, дрворед) * понети прибор за цртање, скицирање и прављење макете
04	РАДНО МЕСТО 11.10.2016. 2 часа (минималне и оптималне мере, кретање као генератор архитектонске композиције)	ЕКСПЕРИМЕНТ: СЦЕНАРИЈИ, ДОГАЂАЈИ Рад на дефинисању теме и израда концептуалних макета кроз 5 варијација испитивања просторних капацитета локације, користећи макету материјализације пејзажа. Резултати макета се фотографишу и пакују у елаборат анализа.	04_АРХИТЕКТОНСКЕ АНАЛИЗЕ: СТРУКТУРА И ОБЛИК: Концепт (макета) Р: 1/500	04_СЕЛФИ: Човек и соба (рад и спавање) * понети прибор за цртање, скицирање и прављење макете
05	ФОРМА И ФУНКЦИЈА 18.10.2016. 1. час (форма прати функцију, форма „претпоставља“ функцију, форма „иницира“ функцију) 2. час МАСТЕРКЛАС	РАЗРАДА КОНЦЕПТА Рад на макети, развој концепта кроз цртеж ситуације: хоризонтални и вертикални план	05_АРХИТЕКТОНСКЕ АНАЛИЗЕ: Разрада концептуалне макете (урбанистички елементи) Р 1/500 На претходној макети и 2 нове студенти експериментишу са различитим поставкама, могућностима и испитују крајње потенцијале локације	05_СЕЛФИ: Човек и комуникација (степениште, ходник, улаз)
06	АРХИТЕКТУРА КАО ПРИРОДНИ ПРОЦЕС 25.10.2016. 1. час (контекст, морфологија, дијаграм, (с)размера, хијерархија...) 2. час МАСТЕРКЛАС	СТРУКТУИРАЊЕ ЕЛЕМЕНАТА ПРОСТОРА Рад на макети и цртежима решења - однос дела и целине, фигура и тло са циљем да се провери тема у односу на различите просторне аспекте	Елаборат за колоквијум 1/500 (макета, цртежи и фотографија макете - монтажа, ефекат уклопа)	
07	ТИПОЛОГИЈА 01.11.2016. 1. час (тип, архетип, анализа)	1. КОЛОКВИЈУМ: ПРЕЗЕНТАЦИЈА КОНЦЕПТА Урбанистичко-архитектонски пројекат	06_АРХИТЕКТОНСКЕ АНАЛИЗЕ: СТУДИЈЕ ПРИМЕРА: кроз цртеж и текст анализирати примере сличне тематике из	06_СЕЛФИ: Човек и санитарни блок (приватни и јавни)

	2. час МАСТЕРКЛАС	комплекса, (Р 1:500-1:250) Ситуациони план, Р 1:500 Ситуациони пресеци и изгледи, Р 1:500 Просторне атмосфере и амбијенти (објекат у окружењу) Макета ситуације, Р 1:500 Дискусија	савремене архитектонске праксе (кампуси, мање смештајне јединице, студентски центри...)	* понети прибор за цртање, скицирање и прављење макете
08	АРХИТЕКТОНСКА АНАЛИЗА 08.11.2016. 1.час (функционалне зоне, функционалне групе, међупростор, функционална анализа, димензионална анализа, аспектна анализа) 2.час МАСТЕРКЛАС	ЗОНИРАЊЕ НАМЕНА Увод у пројекат: уз типолошку анализу припремљених примера и селфије са димензијама, студенти се уводе у пројекат са циљем да се прецизирају и зонирају програмски капацитети	07_АРХИТЕКТОНСКЕ АНАЛИЗЕ: ФУНКЦИЈА: склоп и систем (компаративна анализа Изабраних примера савремене архитектонске праксе функционалних целина кроз цртеж или моделе)	07_СЕЛФИ: Човек у кухињи и трпезарији * понети прибор за цртање, скицирање и прављење макете
09	ПРОСТОРНИ КОНЦЕПТ 15.11.2016. 1. час (отворени план, РАУМ план, класични план...) 2.час МАСТЕРКЛАС	ПРОГРАМ Истраживања и разрада програма кроз цртеже основа и пресека Р 1/100	08_АРХИТЕКТОНСКЕ АНАЛИЗЕ: Анализа задатог текста*	08_СЕЛФИ: Човек у дневној соби
10	ТРАДИЦИЈА И НАСЛЕЂЕ 22.11.2016. 1. час (народна архитектура, традиционална кућа) 2.час МАСТЕРКЛАС	РАЗРАДА ПРОЈЕКТА Истраживања и разрада програма кроз цртеже основа и пресека Р 1/100	09_АРХИТЕКТОНСКЕ АНАЛИЗЕ: ДЕТАЉ И ЦЕЛИНА: макета/макете објекта Р 1/200	09_СЕЛФИ: Човек и врата, прозори и капија
11	СТРУКТУРА АРХИТЕКТОНСКОГ ДЕЛА 29.11.2016. 1. час (корелације, дуализам) 2.час МАСТЕРКЛАС	ОБЛИКОВАЊЕ Истраживања обликовног аспекта пројекта.	10_АРХИТЕКТОНСКЕ АНАЛИЗЕ: МАТЕРИЈАЛ И ТЕХНОЛОГИЈА: израда фотографија различитих материјала	10_СЕЛФИ: Човек на сцени (гледалиште, трибине)

12	АРХИТЕКТОНСКА КОМПОЗИЦИЈА 06.12.2016. 1. час (адиција, субтракција, симетрија, ритам, ред ...) 2.час МАСТЕРКЛАС	РАЗРАДА ПРОЈЕКТА Провера целокупног решења	Елаборат за колоквијум Р 1/200-1/100 (макета, цртежи и фотографија макете - монтажа, ефекат уклопа)	
13	АРХИТЕКТУРА И АРХИТЕКТИ 13.12.2016. 1. час (аутор, језик, стил, манифест...) 2.час МАСТЕРКЛАС	2. КОЛОКВИЈУМ: ПРЕЗЕНТАЦИЈА РЕШЕЊА Архитектонско решење групације (Р 1:200- 1:100) Основе, Пресеци, Изгледи, Р 1:100 (Р 1:200) Просторне атмосфере и амбијенти (споља-унутра) Макета архитектонског решења, Р 1:200 (Р 1:100) Дискусија	11_АРХИТЕКТОНСКЕ АНАЛИЗЕ: (ДЕ)КОМПОЗИЦИЈА, (ДЕ)КОНСТРУКЦИЈА: преиспитивање решења	11_СЕЛФИ: по избору
14	АРХИТЕКТОНСКИ ПРОЈЕКАТ 20.12.2016. 1. час (цртеж, модел, макета) 2.час МАСТЕРКЛАС	ФИНАЛИЗАЦИЈА ПРОЈЕКТА СИНТЕЗА Модел, начин презентације, ликовни израз	12_АРХИТЕКТОНСКЕ АНАЛИЗЕ: Апстракција и естетика: анализа и синтеза досадашњих резултата, припрема за израду испитног елабората (студенти обједињују материјал анализа у свеску А3 формата са акцентом да се синтезно групишу индивидуалне фазе развоја кроз пројекта праћен истраживачким радом током семестра. Циљ је да се кроз елаборат сагледа индивидуалан и лични приступ студента)	12_СЕЛФИ: по избору
15	СИНТЕЗА 1. час синтезно размишљање 27.12.2016. 2.час МАСТЕРКЛАС	ФИНАЛИЗАЦИЈА ПРОЈЕКТА ПРЕЗЕНТАЦИЈА Модел, начин презентације, ликовни израз	Наставак на доради и комплетирању елабората	

Основна литература:

Абадић, З. (2010). *ЕЛЕМЕНТИ – размишљања остварења и модели*. Београд: Архитектонски факултет у Београду
Арнхајм, Р. (1990). *Динамика архитектонске форме*. Београд: Универзитет уметности у Београду
Вентури, Р. (2006)/ *Сложености и противуречности у архитектури*. Београд: Грађевинска књига
Гидион, З. (2002) *Простор време архитектура*. Београд: Грађевинска књига
Миленковић, Б. (2008). *Увод у архитектонску анализу 1*. Београд: Грађевинска књига
Ле Корбизије. (2006). *Ка правој архитектури*. Београд: Грађевинска књига
Ле Корбизије. *Модулар*. Београд: Јасен, 2002.
Радовић, Ранко. *Нови врт и стари кавез*. Београд: Stylos Art, 2005
Ракочевић, М. (2010). *24 часа архитектуре*. Београд: Орион Арт

Препоручена литература:

Арнхајм, Р. (1985). *Визуелно мишљење*. Београд: Универзитет уметности у Београду
Арнхајм, Р. (1987). *Уметност и визуелно опажање*. Београд: Универзитет уметности у Београду
Cordula, R. (2008). *Why Do Architects Wear Black?* Vienna & New York: Springer Vienna Architecture
Ching, F. D. K. (2007). *Architecture: Form, Space, and Order*. New York: John Wiley & Sons
Le Corbusier. *Une Petite Maison*. Verlag GmbH: Birkhauser, 2001.
Koolhaas, R, Mau, B. et all. (1995). *S, M, L, XL*. Monacelli Press
Holl, S. (2012). *Scale*. Zurich: Lars Muller Publishers
Чуми, Б (2004). *Простори и догађају*. У Bernard Čumi: Arhitektura i disjunkcija. Zagreb: AGM

*Текстови за анализу (за вежбу 9):

Džonson, Philip. *Arhitekta filozof: razgovor sa Filipom Džonsonom*. U *Dijalozi sa arhitektama*, Petar Bojanić, Vladan Đokić, 283-299. Beograd: Univerzitet u Beogradu, Arhitektonski fakultet, 2011.

Žan Bodrijar, Žan Nuvel. *Radikalnost*. U *Dijalozi sa arhitektama*, Petar Bojanić, Vladan Đokić, 189-208. Beograd: Univerzitet u Beogradu, Arhitektonski fakultet, 2011.

Maksvel, Robert. *Pozitivne budućnosti: Privlačnost tehnologije*. U *Tehnika i tehnologija u arhitekturi*, Petar Bojanić, Vladan Đokić, 116-129. Beograd: Univerzitet u Beogradu, Arhitektonski fakultet, 2014.

Šumaker, Patrik. *Parametrizam kao epohalni stil*. U *Tehnika i tehnologija u arhitekturi*, Petar Bojanić, Vladan Đokić, 191-214. Beograd: Univerzitet u Beogradu, Arhitektonski fakultet, 2014.

Ando, Tadao. *S onu stranu horizonta u arhitekturi*. U *Arhitektura kao gest*, Petar Bojanić, Vladan Đokić, 22-25. Beograd: Univerzitet u Beogradu, Arhitektonski fakultet, 2012.

Vidler, Entoni. *Šta je, uopšte, dijagram?*. U *Arhitektura kao gest*, Petar Bojanić, Vladan Đokić. Beograd: Univerzitet u Beogradu, 153-163. Beograd: Univerzitet u Beogradu, Arhitektonski fakultet, 2012.

Mumford, Luis. *Šta je grad?* U *Misliti grad*, Petar Bojanić, Vladan Đokić. Beograd: Univerzitet u Beogradu, 15-20. Beograd: Univerzitet u Beogradu, Arhitektonski fakultet, 2011.

Jakamoto, Riken. *Šta je grad?* U *Misliti grad*, Petar Bojanić, Vladan Đokić. Beograd: Univerzitet u Beogradu, 253-268. Beograd: Univerzitet u Beogradu, Arhitektonski fakultet, 2011.